Werkinstructie RDW-onderzoek 2026

Afdeling Handhaving Controle

Doel

Het onderzoek heeft als doel vast te stellen of voertuigbezit invloed heeft op het recht op bijstand en of de inlichtingenplicht is nagekomen.

Werkwijze

Stap 1 – Dossiercontrole door specialist naleving participatiewet (na verrijking mvo)

- RDW-gegevens aanwezig?
- Aantal, soort en periode van tenaamstelling aanwezig?
- Waardebepaling voertuig(en) aanwezig?
- Gemiddelde maandelijkse kosten voertuig aanwezig?
- Zitten er eventueel KVK-gegevens in het dossier?
- Eventueel melding voertuigbezit/vermogensgegevens aanwezig?
- Overige stukken die van belang kunnen zijn?
- Zijn alle bevindingen verwerkt in het rapport?

*****Als de waarde niet via ANWB/BOVAG kan worden bepaald, wordt deze vastgesteld door minimaal drie vergelijkbare voertuigen op Marktplaats of AutoScout24 te vergelijken en daarvan een gemiddelde prijs te berekenen. Als het maken van een vergelijking niet lukt, dan graag duidelijk in het rapport vermelden!*

****** *Controleer of informatie die de MVO niet in het rapport heeft verwerkt, alsnog kan worden achterhaald.*

Stap 2 – Gesprek en opvragen van stukken

Stel vast of je eerst stukken opvraagt bij belanghebbende, zodat je deze voor het gesprek kunt bestuderen of dat je belanghebbende direct uitnodigt voor een gesprek met de benodigde stukken op kantoor. Ieder dossier is anders, maak een passende afweging tussen direct oproepen of eerst stukken opvragen. (Bijv. als er sprake is van meerdere auto's op naam, kun je overwegen om eerst stukken op te vragen. Kijk bijvoorbeeld ook hoe het zit met bezetting spreekkamers) Zie checklist als geheugensteun. Denk ook aan bankafschriften!

<u>Gesprek:</u>

Bespreek per (bedrijf)voertuig o.a.:

- Reden van tenaamstelling
- Eigendom en gebruik
- Aankoopbedrag en financiering
- Verkoop (indien van toepassing)
- Eventuele inkomsten
- Eventuele inschrijving KVK

Pas hoor en wederhoor toe en vraag om onderbouwing met bewijsstukken.

*****Indien tijdens het gesprek bijzonderheden blijken die niet binnen het RDW-project passen, dient een rechtmatigheidsonderzoek te worden opgestart, bijvoorbeeld naar de woon-leefsituatie of inkomsten in het reguliere controleteam (zie stap 3).*

*** Indien tijdens het gesprek belanghebbende aangeeft te willen werken of scholing of traject te willen volgen, dient het dossier te worden overgedragen aan de klantbegeleider (zie stap 3).*

Oproep op kantoor en meenemen van stukken:

- Bij de 1e oproep krijgt de belanghebbende 2 weken de tijd om op kantoor te verschijnen en de gevraagde stukken (zie checklist) aan te leveren.
- Bij de 2e oproep (hersteltermijn) krijgt de belanghebbende 1 week de tijd om op kantoor te verschijnen en de gevraagde stukken (zie checklist) aan te leveren.

  ** Let op: het kan voorkomen dat het voor belanghebbende niet eenvoudig is om de stukken te verkrijgen, hou hier rekening mee bij het bieden van de termijn. Kijk in iedere zaak wat een redelijke termijn is om de gevraagde stukken te leveren. Overleg bij twijfel met de projectleider.*

Stap 3 – Beoordeling van het recht op bijstand

- Is voldaan aan de inlichtingenplicht?
- Overschrijdt het voertuig de vermogensgrens?
- Zijn er inkomsten die van invloed zijn op de uitkering?
- Uit welke middelen is het voertuig aangeschaft (is auto bijv. aangeschaft vanuit vergoeding toeslagenaffaire)?
- Is de auto medisch noodzakelijk voor belanghebbende of één van de gezinsleden?
- Of zijn er andere bijzonderheden?

Verwerk je bevindingen in een rapportage. Zie hieronder ook het juridisch kader. Neem contact op met de projectleider bij twijfel over de aanpak of (juridische) beoordeling van het onderzoek.

Mogelijke uitkomsten van het onderzoek:

- Geen gevolgen
- Aanpassing van de uitkering
- Terugvordering
- Intrekking/ beëindiging
- Eventueel boeteonderzoek
- *Aanpassen van het vermogen
- **Vervolgonderzoek door het reguliere controleteam (opvoeren als RMO)
- ***Overdragen aan klantbegeleider in het kader van doelmatigheid

De inkomensconsulent stelt vervolgens het besluit op.

Gebruik resultaatcode: 'Ongewijzigde voortzetting/ Vermogen herzien'

Gebruik deze resultaatcode wanneer tijdens het onderzoek blijkt dat belanghebbende niet alle relevante gegevens met betrekking tot de vermogenspositie aan de gemeente heeft doorgegeven, zoals het bezit van een voertuig, één of meerdere bankrekeningen of andere vermogensbestanddelen.

Wanneer de vermogenspositie hierdoor moet worden aangepast, maar het totale vermogen binnen de geldende vermogensgrens blijft en er geen gevolgen zijn voor het recht op of de hoogte van de bijstandsuitkering, wordt het onderzoek afgeboekt met de resultaatcode:

- **'Ongewijzigde voortzetting/ Vermogen herzien'**

Deze resultaatcode wordt uitsluitend gebruikt wanneer de vermogenspositie wordt herzien, zonder gevolgen voor het recht op of de hoogte van de bijstandsuitkering.

Checklist

1. Eigendom en registratie

- Staat de auto op naam van belanghebbende?
- Staat de auto op naam van partner/gezinslid?
- Staat de auto op naam van een derde, maar wordt hij feitelijk gebruikt door belanghebbende?

2. Waarde en vermogen/ bijkomende kosten autobezit

- KENTEKEN CHECK - Meest uitgebreide CHECK van NL!
- Dagwaarde bepaald (ANWB/BOVAG)?
- Waarde bepaald (Marktplaats of AutoScout24)?
- Past de waarde binnen de vermogensgrens van bijstand?
- Is de auto luxe of opvallend in verhouding tot inkomen?

3. Aanschaf en financiering

- Hoe is de auto aangeschaft (koop, lease, lening, gift)?
- Is betaling traceerbaar?
- Lening of lease aanwezig?
- Bankschriften?

4. Feitelijk gebruik

- Wie gebruikt de auto dagelijks?
- Staat de auto bij de woning?
- Worden brandstof, verzekering, onderhoud door belanghebbende betaald?

5. Signalen van inkomsten of handel

- Meerdere korte tenaamstellingen?
- Regelmatig kopen/verkopen voertuigen?
- Mogelijke contante transacties of autohandel?

6. Kosten

- Verzekering betaald door belanghebbende?
- Wegenbelasting betaald?
- Brandstof/onderhoud betaald?

7. Controle van externe bronnen

- RDW-historie opgevraagd?
- WTP's uitgevoerd?
- Sociale media/ advertenties gecontroleerd?
- Eventueel verklaringen van derden verzameld?

8. Inlichtingenplicht

- Auto gemeld bij gemeente?
- Wijzigingen tijdig doorgegeven?
- Mogelijke schending van inlichtingenplicht?

Juridisch kader

Participatiewet

Artikel 17 – Inlichtingenplicht
De belanghebbende moet alle relevante informatie melden, waaronder voertuigbezit en inkomsten.

Artikel 31 – Middelen
Inkomen uit verkoop of handel in voertuigen telt mee voor het recht op bijstand.

Artikel 34 – Vermogen
De waarde van een voertuig telt mee als vermogen.

Artikel 53a - Verstrekking en onderzoekgegevens
Het college is bevoegd onderzoek te verrichten naar de juistheid en volledigheid van verstrekte gegevens.

Artikel 54 – Herziening/ Intrekking
De uitkering kan worden aangepast of ingetrokken bij schending van de inlichtingenplicht.

Artikel 58 – Terugvordering
Ten onrechte verstrekte bijstand wordt teruggevorderd.

Algemene wet bestuursrecht

Daarnaast gelden de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (zorgvuldigheid, motivering en evenredigheid).

Beleid

Bij de gemeente Amsterdam wordt de vrijlating van vermogen voor voertuigen in principe alleen toegepast bij de aanvang van de bijstand. Volgens de beleidsregels wordt van de gezamenlijke waarde van voertuigen en andere bezittingen de eerste € 5.000 vrijgelaten.
Er kan aanleiding zijn om géén (nieuwe) vrijlating toe te passen wanneer:

- tijdens de bijstandsperiode een ander voertuig wordt aangeschaft;
- de wijziging niet wordt gemeld;
- geen nieuwe vermogensbeoordeling heeft kunnen plaatsvinden;
- sprake is van een voertuig met een hogere waarde;
- het totale vermogen boven de vermogensgrens uitkomt.

De gemeente Amsterdam hanteert daarnaast dat bij een auto boven € 5.000 het meerdere als vermogen meetelt.

LET OP!
De aanschaf van een voertuig leidt niet automatisch tot gevolgen voor de bijstandsuitkering. Wanneer belanghebbende met verifieerbare bewijsstukken kan aantonen dat de aanschaf is betaald uit middelen die gedurende de bijstandsperiode zijn gespaard, heeft dit op zichzelf geen gevolgen voor het recht op of de hoogte van de bijstandsuitkering.

De werkvoorschriften: Voertuig, boot, caravan en tuinhuisje - Beleidsvoorschriften Werk en Inkomen

Stimulanz: ISD - In aanmerking te nemen middelen Pw - vermogen

Jurisprudentie

- https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:CRVB:2021:93

- https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:CRVB:2024:29
- https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:CRVB:2024:2321
- https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:CRVB:2025:1155
- https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:CRVB:2025:484
- https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:CRVB:2025:1405
- https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBDHA:2022:10731
- https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBGEL:2025:2193
- https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:CRVB:2019:2897
- https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:CRVB:2012:BX3215
- https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:CRVB:2007:BB4921
- https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:CRVB:2019:2897